

Amsterdam, 10 maart 2004

Aan: de leden van Provinciale Staten van Drenthe

Geachte Statenleden,

Allereerst willen wij u van harte gelukwensen met uw voornemen een provinciale verordening op het burgerinitiatief vast te stellen. Wij beschouwen dit voornemen als een welkome steun in de rug van al die medeburgers die vanuit de samenleving initiatieven ondernemen in het belang van de publieke zaak.

Het Initiatief

Het Initiatief is een samenwerkingsverband van een groeiend aantal landelijke en provinciale organisaties dat zich ten doel stelt betere voorwaarden te scheppen voor de ondersteuning van burgerinitiatieven in Nederland. Voor meer informatie over dit project en de betrokken organisaties verwijs ik u naar bijlage 1 van deze brief.

In Drenthe worden de activiteiten van Het Initiatief ondersteund door een samenwerkingsverband van een aantal Drentse organisaties, te weten COS Drenthe, Enova Emancipatie Adviesbureau, IVN Consulentenschap Drenthe, Milieufederatie Drenthe, STAMM, Vereniging Brede Overleggroep Kleine Dorpen in Drenthe (BOKD), de Drentse Jeugdraad en de Drentse vrouwenorganisaties N.B.v.P. Vrouwen voor Nu en Passage.

Burgerinitiatieven

Wij gebruiken het overkoepelende begrip burgerinitiatieven voor al die initiatieven die door burgers worden ondernomen om een eigen bijdrage te leveren aan de publieke zaak. Dat is een veel bredere definitie dan die u in uw verordening nu regelt.

Deze initiatieven komen mede voort uit de behoefte weer nieuwe inhoud te geven aan het begrip burgerschap. Een groeiende groep burgers wil medeverantwoordelijkheid dragen voor de inrichting en kwaliteit van de samenleving en de wereld waarin zij wonen en leven. Zij doen dit op hun eigen wijze meestal als vrijwilligers met een groep medeburgers die zich gezamenlijk inzetten voor een gemeenschappelijk doel.

Initiatiefnemers worden daarbij in toenemende mate ondersteund door maatschappelijke organisaties die het belangrijk vinden dat individuele en groepen burgers die actief zijn op hun werkterrein ondersteund worden in hun bijdrage aan de publieke zaak. Die steun is belangrijk omdat daar deskundigheid en ervaring aanwezig zijn die actieve burgers bij hun initiatief goed kunnen gebruiken.

Daarnaast komen vele initiatiefnemers in aanraking met de overheid. Soms kloppen zij aan om enige vorm van ondersteuning, die uiteen kan lopen van een vergaderfaciliteit of het verspreiden van informatie tot meer directe vormen van ondersteuning door ambtelijke medewerkers of een bescheiden startfinanciering voor een haalbaarheidsonderzoek, het uitbrengen van een brochure of het starten van een informatiecampagne.

In een - overigens zeer beperkt aantal gevallen - doen burgers ook een beroep op de mogelijkheid om hun initiatief als agendapunt op de agenda van de gemeenteraad of van de provinciale staten te krijgen. Voor die gevallen is dan een verordening op het burgerinitiatief een nuttig instrument. Door het aannemen van een dergelijke verordening geeft de provinciale of

STICHTING VOOR DEMOCRATIE EN CULTUUR

Entrepotdok 19 A
1018 AD Amsterdam

Tel: 020 6380558
Fax: 020 4207759

Postbus 15052
1001 MB Amsterdam

agora-europe@agora-eurooe.org
K.v.K. Amsterdam 209.261

lokale overheid als het ware een bemoedigend signaal af naar haar burgers: "Als u een initiatief ontwikkelt voor de gemeenschap kan op onze medewerking gerekend worden."

Vele gemeenten en provincies die wij benaderen met het verzoek om ondersteuning te willen geven aan burgerinitiatieven delen ons mede dat zij al het nodige doen aan contacten met de burgers en ondersteuning van burgers. Zij verwijzen dan naar projecten en plannen die tot stand komen met burgerparticipatie en interactieve beleidsvorming en naar diverse vormen van wijkgericht werken en wijkbeheer. Dat is op zich natuurlijk prijzenswaardig en hoopgevend. Het verschil met burgerinitiatieven is dat daarbij het initiatief uitgaat van de burgers zelf. Die initiatieven bieden de mogelijkheid dat veel meer individuele en groepen burgers zich in willen zetten voor hun gemeenschap en zijn daarom naar onze mening ook een ondersteuning door de overheid waard.

In Drenthe zijn er al een groot aantal actieve burgers, die op verschillende terreinen initiatieven hebben genomen. Deze initiatieven worden op verschillende schaal genomen en kunnen ook een inspiratiebron vormen voor het provinciaal beleid. Meer informatie over deze initiatieven treft u aan in bijlage 2.

Provinciale steun

De campagne van Het Initiatief richt zich op het bevorderen van die ondersteuning door de overheid. Wij willen die campagne in de loop van dit voorjaar starten en wij willen u als Provinciale Statenleden vragen deze campagne te ondersteunen en in uw provinciehuis van start te laten gaan. Wij doen in dezen een beroep op u om eraan bij te dragen dat maatschappelijk waardevolle initiatieven vanuit de bevolking door hun volksvertegenwoordigers worden ondersteund.

Wij vragen uw steun voor 3 concrete punten:

1. De ondersteuning van die initiatieven die een steuntje in de rug van hun Statenleden als volksvertegenwoordiger goed kunnen gebruiken. Zo kunnen Statenleden een initiatief adopteren. Dit kan verschillende dingen betekenen, zoals het op de agenda plaatsen van een initiatief, het geven van politieke steun zodat de mogelijke stemming over een initiatief goed verloopt, het eigen netwerk gebruiken om initiatiefnemers met de juiste personen en organisaties in contact te brengen waardoor het initiatief verder kan komen, enzovoort.

Voorbeelden van dergelijke initiatieven hebben we opgenomen in een bijlage bij deze brief. Wij willen deze ook kort komen toelichten in de bijeenkomst van de Statencommissie die de conceptverordening op het burgerinitiatief bespreekt. De voorbeelden laten zien dat ook en juist op de terreinen waarvoor de provincie een eigen verantwoordelijkheid draagt, ondersteuning van burgerinitiatieven door volksvertegenwoordigers betekenisvol kan zijn voor het welslagen en opschalen van een initiatief.

2. Wij willen u vragen de **kaders** vast te stellen voor een **beleid gericht op de ondersteuning van burgerinitiatieven**. Dat beleid zou onder meer kunnen inhouden:
 - a. Inwoners worden goed en regelmatig op de hoogte gebracht van de mogelijkheden om een initiatief te nemen en in te dienen (actieve publiciteit, zoals bijv. de gemeente Meppel die in het huis-aan-huisblad een pagina heeft gewijd aan de mogelijkheden van het burgerinitiatief, om burgers zo te informeren en wegwijs te maken binnen de gemeentelijke organisatie).
 - b. Binnen de provincie is een duidelijk aanspreekpunt aanwezig, waar burgers terecht kunnen met (procedurele) vragen. Waar een beroep wordt gedaan op ambtelijke ondersteuning fungeert dit aanspreekpunt als bemiddelaar.
 - c. Het verdient aanbeveling een bescheiden post op de begroting te reserveren voor (het opstarten van) burgerinitiatieven. Dit kan een jaarlijks vast te stellen bedrag

STICHTING VOOR DEMOCRATIE EN CULTUUR

Entrepotdok 19 A
1018 AD Amsterdam

Tel: 020 6380558
Fax: 020 4207759

Postbus 15052
1001 MB Amsterdam

agora-europe@agora-eurooe.org
K.v.K. Amsterdam 209.261

zijn (zoals in de gemeenten Utrecht (€ 482.950,-) & Gouda of een percentage van het budget voor ieder beleidsterrein (zoals in Antwerpen waar men een percentage van 3% hiervoor uittrekt).

- d. Het verdient de aanbeveling om in de subsidieverordening van de provincie op te nemen dat gesubsidieerde organisaties naar vermogen burgerinitiatieven ondersteunen.

- 3. Wij willen u vragen de campagne Steun het burgerinitiatief in Drenthe van start te willen laten gaan vanuit het Provinciehuis en daarin ook een rol te willen vervullen. De reeds bestaande initiatieven willen we dan presenteren en bespreken op een bijeenkomst van initiatiefnemers en Statenleden waarbij voor initiatieven van plaatselijke aard ook de raadsleden van de desbetreffende gemeenten worden uitgenodigd. Daarna kan een plan de campagne worden ontwikkeld, die burgers stimuleert met nieuwe initiatieven te komen.

Gaarne willen wij dit voorstel en de ideeën over de campagne waarvoor wij uw medewerking vragen nader toelichten. Wij hebben daartoe spreektijd aangevraagd voor de bijeenkomst van uw Statencommissie Bestuur, Economie en Financiën op woensdag 31 maart a.s.

Met vriendelijke groet,

Eisse Kalk
directeur Agora Europa,

Mede namens:

Snežana Jovanovic, Enova Emancipatie Adviesbureau
Janny van Goor, N.B.v.P. Vrouwen van Nu
Fenny Bos, Passage
Andre Brasse en Jurr van Dalen, IVN Consulentenschap Drenthe
Reinder Hoekstra, Milieufederatie Drenthe
Jef Stassen, COS Drenthe
Hans van Luijk, STAMM
Hans Elerie, BOKD
Alex Haak en Simon Visser, Jongerenraad Drenthe

STICHTING VOOR DEMOCRATIE EN CULTUUR

Entrepotdok 19 A
1018 AD Amsterdam

Tel: 020 6380558
Fax: 020 4207759

Postbus 15052
1001 MB Amsterdam

agora-europe@agora-eurooe.org
K.v.K. Amsterdam 209.261

Bijlage 1 - Het Initiatief

Het Initiatief is een samenwerkingsverband van een groeiend aantal landelijke en provinciale organisaties dat zich ten doel stelt betere voorwaarden te scheppen voor de ondersteuning van burgerinitiatieven in Nederland.

Het Initiatief wil dit bewerkstelligen door 3 soorten activiteiten:

1. Het opzetten van een landelijk steunpunt voor burgerinitiatieven, waar burgers informatie kunnen krijgen over vergelijkbare initiatieven en doorverwezen kunnen worden naar regionale en lokale steunpunten die worden gevormd door consultants en medewerkers van de deelnemende organisaties.
2. Het verrichten van onderzoek naar de knelpunten en positieve ervaringen die worden opgedaan bij de uitvoering van een initiatief tot een levensvatbaar project en het doen van aanbevelingen over de wijze waarop burgerinitiatieven kunnen worden ondersteund door overheden en maatschappelijke organisaties en een inspiratiebron kunnen vormen voor overheidsbeleid.
3. Een landelijke campagne, die erop is gericht is lokale en provinciale overheden te bewegen burgerinitiatieven te stimuleren en te ondersteunen.

Het Initiatief wordt op landelijk niveau door een (nog groeiend) aantal maatschappelijke organisaties ondersteunt, zoals Agora Europa, CIVIQ, Forum voor Democratische Ontwikkeling, Humanitas, IVN, Vereniging voor Natuur- en Milieueducatie, de Landelijke Vereniging voor Kleine Kernen, Vereniging Milieudefensie, de samenwerkende provinciale milieufederaties en de VNG. Verschillende andere organisaties hebben hun steun of sympathie betuigd.

STICHTING VOOR DEMOCRATIE EN CULTUUR

Entrepotdok 19 A
1018 AD Amsterdam

Tel: 020 6380558
Fax: 020 4207759

Postbus 15052
1001 MB Amsterdam

agora-europe@agora-eurooe.org
K.v.K. Amsterdam 209.261

Bijlage 2 - Voorbeelden van initiatieven

In heel Nederland nemen burgers initiatieven, vaak gericht op het verbeteren van de eigen leefomgeving of op de zorg voor de medemens. Zo ook in Drenthe. Onderstaand een aantal voorbeelden van initiatieven die ook goed binnen het provinciaal beleid kunnen passen. Veel van deze initiatieven hebben steun gevonden bij Drentse maatschappelijke organisaties. Deze voorbeelden vormen slechts het topje van de ijsberg.

Reflecterende huisnummers

Bij het bestuur van de N.B.v.P. Vrouwen van Nu van de afdeling Roden kwam het idee naar voren om een actie te houden betreffende, de aanschaf van reflecterende huisnummers. Bij calamiteiten hoeven doktoren, ambulances, politie en brandweer geen onnodige tijd te verdoen met het zoeken in de toch al schaars verlichte gebieden.

Tijdens een kennismakingsbijeenkomst van onze nieuwe burgemeester in Noordenveld, voorjaar 2002, heeft de afdeling het plan naar voren gebracht. Ook de zusterverenigingen van de dorpen Peize en Norg werden gevraagd om mee te werken. Er zijn brieven naar B & W en alle politieke partijen gestuurd, wat resulteerde in voorfinanciering van de gemeente. Bij artsen, apothekers en in de plaatselijke bibliotheken kon men posters en aanvraagbonnen vinden. De gemeente fungeerde als antwoordnummer om de aanvraagbonnen in ontvangst te nemen en zorgde voor PR in de lokale kranten. In januari 2003 werd het eerste bordje (toevallig nummer 1) aangeboden aan de burgemeester die een paar dagen voor de aanbidding een andere woning had betrokken in Roden.

De actie liep goed en zo kon half februari een aanvraag van 852 bordjes worden ingediend voor een prijs van € 6.50 per stuk. Bewoners, doktoren en ambulances reageren allen positief en zijn van mening dat de actie navolging verdient. Voor die navolging wil men een beroep doen op de provincie om ervoor te zorgen dat deze wijze van werken in meer gemeenten kan worden gestimuleerd. Statenleden zouden daarin een ambassadeursfunctie kunnen vervullen en we zouden gezamenlijk een plan van aanpak met foto's en voorbeelden kunnen ontwikkelen.

Veencompas

Veel dorpen en steden hebben verborgen cultuurschatten die de moeite waard zijn om deze bij toeristen voor het voetlicht te brengen. Een aantal Drentse dorpen en steden, zoals Emmen, Roswinkel, Nieuw Dordrecht en Nieuw Schoonebeek hebben hier werk van gemaakt. Zo werd er een huifkarproject opgezet, werd er een unieke privécollectie aan het publiek getoond en maakten schoolkinderen excursies naar historische locaties in hun eigen woonomgeving. Door deze projecten wordt de cultuurhistorische waarde van een gebied op een positieve manier ge(her)waardeerd door zowel bewoners als bezoekers, wordt de historische kennis en het historisch besef vergroot en nemen de inkomsten uit toerisme toe door een groei van de bezoekersaantallen.

De provincie kan deze projecten op meerder manieren stimuleren om zo de ontwikkeling van het cultuurtoerisme in Drenthe verder te helpen. Zo kan de provincie kan bijdragen in de ontwikkeling van informatiemateriaal, het uitzetten van historische routes, et cetera.

Werkgroep Tuindorp

De werkgroep Tuindorp bestaat uit bewoners van een aantal straten in Hoogeveen-Zuid. Zij zetten zich al ruim vijf jaar op talloze manieren in voor de leefbaarheid van de buurt. Door hun initiatieven werden een verouderde speeltuin in ere hersteld, achterpadverlichting aange-

STICHTING VOOR DEMOCRATIE EN CULTUUR

Entrepotdok 19 A
1018 AD Amsterdam

Tel: 020 6380558
Fax: 020 4207759

Postbus 15052
1001 MB Amsterdam

agora-europe@agora-eurooe.org
K.v.K. Amsterdam 209.261

bracht en drempels aangelegd. Daarnaast is een trapveld opnieuw ingericht en opgeknapt en organiseert men activiteiten voor kinderen die niet met vakantie kunnen gaan. Er worden in Nederland steeds meer initiatieven op dit gebied genomen. Burgers willen zelf hun verantwoordelijkheid dragen en opkomen voor hun eigen leefomgeving. De provincie zou dergelijke initiatieven – in samenwerking met gemeenten – kunnen stimuleren door deze groepen bewoners onderling met elkaar in contact te brengen en te ondersteunen bij het opzetten van projecten. Op deze manier kunnen dergelijke projecten in meerdere gemeenten tegelijkertijd van start gaan en kan worden voorkomen dat alle burgers hun eigen wiel moeten gaan uitvinden.

Schoolbus Langelo

Nadat in 1985 de lagere school in Langelo gesloten moest worden, hebben de ouders samen besloten de kinderen allemaal naar dezelfde school in Westervelde te laten gaan. Het vervoer van de kinderen van en naar Langelo – Westervelde wordt door ouders en andere vrijwilligers uit Langelo verzorgd in een door de stichting aangekochte schoolbus. De bus rijdt 's morgens en 's middags twee keer de route op en neer. Tussen de middag blijven een aantal kinderen over op school, waardoor met een keer op en neer rijden kan worden volstaan. Het streven is dit naar ieders genoegen te doen. Bewoners uit Nieuwe diep zijn bezig met de voorbereidingen voor hetzelfde initiatief. In Langelo wordt het project vanuit burgers gecoördineerd en betaald.

In andere provincies zijn er veel voorbeelden van dergelijke projecten, waarbij de provincie (financiële) ondersteuning biedt voor bijvoorbeeld de aanschaf van de bus en/of een kleine beloning voor de vrijwilligers. De provincie Drenthe kan dit ook overwegen.

Dagopvang Tweede Exloërmond

De dagopvang in Tweede Exloërmond leeft sterk bij de plaatselijke bevolking. Toen de Zorggroep Tangenborgh per 1 mei 2003 haar professionele begeleiding stopte, vanwege het geringe aantal van 5 geïndiceerden ouderen, namen 8 vrijwilligers het initiatief om een soort sociale dagopvang op vrijwillige basis voort te zetten. De vrijwilligers willen het liefst de voorziening dicht bij huis, in eigen dorp houden en hebben hier veel voor over. Zij voeren een uitgebreid activiteitenprogramma voor de geïndiceerde uit en zorgen er daarmee voor dat deze mensen niet achter de geraniums blijven zitten. De vrijwilligers hebben een bestuur gevormd. Ook is er steun gezocht bij de lokale welzijnsstichting en de gemeente en deze is ook gekregen. Met name voor de structurele financiering wordt nog naar een goede oplossing gezocht. Momenteel wordt gebruik gemaakt van de persoonsgebonden budgetten van de deelnemers (er zijn nu 7). Op termijn wil men graag een vaste kracht in dienst kunnen nemen. De provincie wordt benaderd om te stimuleren dat een zorgaanbod – wellicht vanuit of voor meerdere gemeenten tezamen – kan worden gerealiseerd.

Initiatief Drents Platform Mantelzorg

Het Drents Platform Mantelzorg is een provinciaal platform van mantelzorgers dat tot doel heeft:

- Emancipatie van mantelzorgers en de bewustwording van de samenleving van de positie van mantelzorgers (herkenning);
- De versterking van de maatschappelijke positie van mantelzorgers op het terrein van wonen, welzijn en zorg;
- De erkenning van mantelzorgers als gelijkwaardige partij in de zorg;
- Het opkomen voor de belangen van mantelzorgers.

Het platform is opgericht door de mantelzorgers en bestaat uit vrijwilligers. Het is de provinciale 'spreekbuis' voor de Contactpunten Mantelzorg die op gemeentelijk niveau onder meer het

STICHTING VOOR DEMOCRATIE EN CULTUUR

Entrepotdok 19 A
1018 AD Amsterdam

Tel: 020 6380558
Fax: 020 4207759

Postbus 15052
1001 MB Amsterdam

agora-europe@agora-eurooe.org
K.v.K. Amsterdam 209.261

zgn. lotgenotencontact organiseren. Het platform is onder andere nu bezig om bij de 12 Drentse gemeenten te pleiten voor een beleid met betrekking tot de lokale mantelzorg. Provinciale Statenleden zouden hierbij een ambassadeursfunctie kunnen vervullen.

Buurtbussen

In verschillende delen van Drenthe voorzien vrijwilligers in een openbaar vervoersbehoefte door een buurtbus te exploiteren en te rijden. Voorbeelden hiervan zijn de buurtbus die van Peize via Donderen naar Norg rijdt, de buurtbussen van Oostermoer, Vries en Hijken. Deze laatste bus rijdt bijvoorbeeld zes dagen per week van Hoogersmilde via Oranje, Hijken en Rheevelde naar het eindpunt station Beilen. Deze busverbinding wordt al bijna 25 jaar door ongeveer 40 vrijwilligers gerund. Buurtbussen hebben naast een belangrijke sociale functie ook een enorm effect op de leefbaarheid van deze kleine kernen. De provincie kan dit stimuleren door financiële ondersteuning te bieden voor bijvoorbeeld de aanschaf van de bus en/of een kleine beloning voor de vrijwilligers.

Schone Kleren Campagne

Productie van textiel gaat gepaard met ernstige overbelasting van de productiegrond, idem vervuiling van het milieu tijdens de verwerking tot gebruiksklare stoffen en zeer slechte werkomstandigheden in alle te onderscheiden fasen.

Lokale overheden zijn grootverbruikers als het om textiel gaat, naast huishoudelijk textiel is er een groot arsenaal aan dienstkleding waar vaak zware eisen aan gesteld dient te worden. Door op zoek te gaan naar aanzienlijk schoner geproduceerde varianten van dezelfde kwaliteit (een rijksinkoopbureau bij het ministerie van VROM helpt daarbij) kan een lokale overheid concrete invulling geven aan haar internationaal samenwerkingsbeleid. Bovendien geeft zij daarmee een goed voorbeeld aan het lokale bedrijfsleven.

Tynaarlo Schoon

Tynaarlo Schoon is een project dat volgt uit de initiatieven voor duurzaamheid die door de provincie Drenthe gestimuleerd worden. Het initiatief is gericht op het terugdringen van het zwerfvuil en bewustwording van bewoners van het probleem van zwerfafval. Het project is van start gegaan met een inzameldag zwerfafval. Zo'n 275 leerlingen van zes basisscholen uit de gemeente Tynaarlo deden hier aan mee.

Het ligt in de bedoeling de komende jaren andere initiatieven op te starten. De provincie wordt benaderd om de publicatie van een fotowerkboek met handleiding mogelijk te maken die een vergelijkbare aanpak in andere Drentse gemeenten en dorpen kan bevorderen.

Leefbaarheid en veiligheid in eigen stad

De vrouwenraad Meppel heeft enkele jaren geleden een onderzoek gedaan naar de leefbaarheid en veiligheid van de openbare ruimte in haar stad. Elke situatie werd gevisualiseerd met een duidelijk foto en voorzien van de gewenste oplossing of actie. Het uitgebreide boekwerk werd aan de wethouder aangeboden. Na lange tijd wachten en het inschakelen van een lokaal platform werd het ambtelijk behandeld. Via het mechanisme 'burgerinitiatieven' zou dat aanzienlijk sneller zijn gegaan.

Mede uit dit onderzoek voortkomend vraagt de vrouwenraad, samen met andere organisaties, aandacht van de gemeentelijke overheid voor 'huiselijk geweld'. Ook hier zou de weg van de burgerinitiatieven vruchtbaar zijn. Aangezien dit probleem in meerdere gemeenten speelt zou de provincie deze initiatieven kunnen stimuleren (vgl. ondersteuning door provincie bij het ontwikkelen van dorpsomgevingsplannen).

STICHTING VOOR DEMOCRATIE EN CULTUUR

Entrepotdok 19 A
1018 AD Amsterdam

Tel: 020 6380558
Fax: 020 4207759

Postbus 15052
1001 MB Amsterdam

agora-europe@agora-eurooe.org
K.v.K. Amsterdam 209.261